

РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОБЩИНА ТРЯВНА

Добромира Янева, Кристиян Стефанов, Драгомир Василев

Технически университет - Габрово

DEVELOPMENT OF A TRYAVNA MUNICIPALITY PROGRAM FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

Dobromira Yaneva, Kristiyan Stefanov, Dragomir Vassilev

Technical university Gabrovo

Abstract

The sustainable use of the natural resources and the introduction of the principles of the circular economy are two trends that are particularly relevant in the context of the European efforts for sustainable economic growth. One of the ecologically promising approaches is the municipalities's multiannual environmental action programs which sets the framework for future actions in all areas of the environmental protection strategies. The aim of this study was designed to investigate the general nature of environmental protection, waste management, energy use, and conservation practices of the wild nature in Tryavna municipality, Bulgaria. The sustainable development (i.e. environment-development trade-offs), pollution prevention and clean technologies are the key strategy for successful economic development and environmental protection.

Keywords: environmental, program, ecology, waste, managment.

ВЪВЕДЕНИЕ

Принципът на предпазните мерки е инструмент за управление на риска, който може да се прилага, когато съществува научна несигурност във връзка с предполагаем риск за човешкото здраве или околната среда, произтичащ от определено действие или политика. Например в случай на съмнения във връзка с потенциално опасното въздействие на даден продукт и ако продължава да съществува несигурност след изготвянето на обективна научна оценка, могат да бъдат дадени инструкции за прекратяване на разпространението на въпросния продукт или за изтеглянето му от пазара. Този вид мерки трябва да се преразглеждат при получаване на допълнителна научна информация.

В условията на този преход се налага постоянно актуализиране на програмите за опазване на околната среда (ПООС).

Тези програми се разработват въз основа на световния опит в решаване на екологични проблеми, натрупан вече повече от 30 години.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Структурата на програмите за опазване на околната среда (фиг.1) служи за основа при разработването на Националните програми за екологични действия, които са част от Национална стратегия по околна среда [1]. Националните програми по опазване на околната среда в зависимост от Националната екологична политика и приоритети в дадена страна поставят цели и задачи за определен период от време, които са насочени към мотивация, организиране на конкретни действия, определяне източниците на финансиране и др., което води до едно дългосрочно планиране [2].

В резултат от приетата "Програмата

за опазване на околната среда за страните от Централна и Източна Европа" и Националните програми по опазване на околната среда се създават условия за насърчаване на местните власти да работят в тясно сътрудничество с гражданите "Местни програми за опазване на околната среда" за своята община.

Българското законодателство работи в унисон с европейското такова, като в Закона за опазване на околната среда (ЗООС) [3], чл. 79 се определя, че общинските органи съставят свои програми за опазване на околната среда. Закона за водите [4], Закона за чистотата на атмосферния въздух [5], Закона за защитените територии [6], Закона за биологичното разнообразие [7] и Закона за почвите [8], са определящи за изготвянето на програмната рамка.

Принципно право за приемане на стратегии, прогнози, програми, планове по въпроси от местно значение, включително опазване на околната среда, е дадено на Общинските съвети с чл. 21, т. 12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация [9].

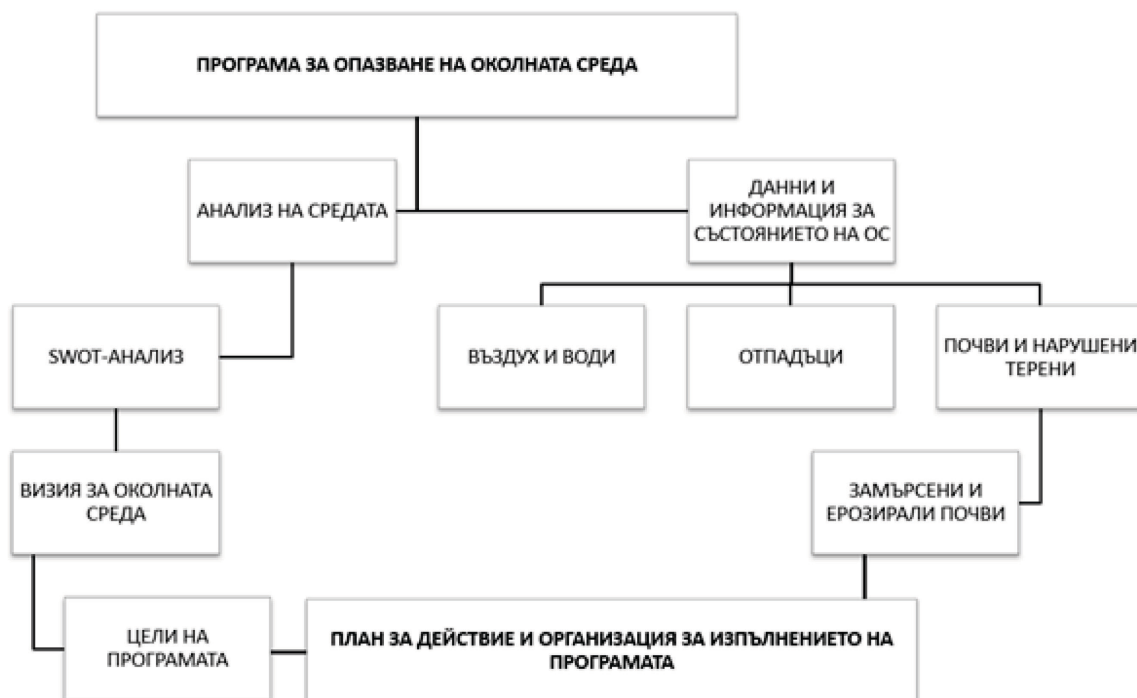
Закона за ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху околната

среда (ЗОВВООС) [10] поставя рамките и нормативно регламентира изискванията, на които трябва да отговаря една програма, в случая програма за управление на околната среда.

Основните цели, които трябва да бъдат постигнати според ЗОВВООС в чл. 30 са подробно описани и поставят рамките на успешните програми за опазване на околната среда:

- анализ на състоянието и прогноза;
- поставяне на цели, етапи и срокове за тяхното постигане;
- определяне начини на действие за постигане на целите;
- средства за обезпечаване на изпълнението на програмата;
- мерки за оптимизиране управлението на дейностите;
- координираност, отчет и контрол на изпълнението;
- система за оценка на резултатите и актуализиране на програмата.

Този, вече утвърден модел на съдържание на програма за управление на околната среда е актуален както в момента, така би могъл да се използва като база за следваща общинска програма за опазване на околната среда.

Фиг. 1. Структура на програма за опазване на околната среда.

Климатичните условия в община Трявна не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. На територията на общината няма предприятия, от които производствена дейност да се емитират вредности в атмосферата. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. При извършване на газификация на общината ще се намали замърсяването на въздуха с прах, сажди, въглероден диоксид, азотни окиси, въглероден окис и др. Необходимо е да продължат дейностите по благоустрояване и почистване на града и населените места. Засаждане на дървета и храсти покрай улиците с цел може да намали замърсяването от прах и газове резултат от транспортните средства [11].

Община Трявна изпитва затруднения със снабдяването на населението и икономическите субекти с чиста вода. Водохранването на населените места от тревненския регион е проблем, нерешен от десетилетия, и е определящ за развитието му като туристически център. Загубите във водопреносната мрежа на ВиК са в рамките на средното за страната. Питейната вода в общината е с лоши качества в резултат от липсата на пречиствателна станция за питейна вода и изравнител, който би служил като първичен пречистващ елемент-утаител. В една голяма част от гр. Плачковци и някои квартали на гр. Трявна нямат изградена канализационна мрежа, което излага жителите на неприятни миризми. Необходимо е до изграждането на канализационната мрежа и ПСОВ за гр. Плачковци. Въведените в експлоатация през 2015 г. довеждащ колектор и ПСОВ в гр. Трявна осигуряват нова и модерна техническа инфраструктура, осигуряваща екологосъобразно пречистване и заустване на битовите отпадъчни води и прилагане на принципа „Замърсителя плаща“, чрез тарифна система за услугите. Подобряват качеството на околната среда, жизнената и туристическа среда на

територията на гр. Трявна.

Почвите в Община Трявна са бедни на хумус, слабо плодородни [11]. Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене. Не са правени проучвания на почвите в района за замърсяване с тежки метали, нефтопродукти и др. вредности, но не са налице и значими източници за подобен род замърсяване. Почвите в района не са замърсени с пестициди, не са вкислени или засолени, а също не са силно повлияни от ерозионни процеси.

Общината се характеризира с наличие на природни дадености и забележителности, които са добра възможност за развитие на туризъм. Застрашено видово разнообразие на някои видове представители на флората и фауната, в резултат на браконьерство. Обявен е природен парк “Българка“ с цел опазване, поддържане и устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси и възможности за развитие на екотуризм.

Основните изводи от състоянието на канализационната система в двата града показват, че високата степен на изграденост на канализацията в гр. Трявна и ново изградената пречиствателна станция за отпадъчни води в града осигуряват екологосъобразно пречистване на битовите отпадъчни води. Подобряват качеството на околната и жизнената среда на територията на гр. Трявна. Изграждането на канализации в кварталите на гр. Трявна - Божковци, Хитревци, Стояновци и Раданци е проблемно освен със значителните по размер финансови средства, но и с техническата възможност за заустването на водите в колекторите на гр. Трявна или евентуалното им пречистване с локални пречиствателни съоръжения. Изграждането на технически издържана канализационна мрежа в гр. Плачковци е свързано с значителен финансов ресурс за изпълнението му. Към момента за гр. Плачковци има изготвен идеен проект за канализация и пречиствателна станция за отпадъчни води.

Общите изводи за състоянието на

транспортните мрежи и системи могат да се обобщят с наличието на жп транспорт в общината, което е добра предпоставка за добро транспортно обслужване на граждани и фирми. Развитието на този вид транспортно обслужване зависи от общата икономическа конюнктура на държавата. Пътната мрежа в общината е добре развита. Проблемите по поддръжката на междуселищната и четвъртокласната пътна мрежа се свеждат до ежегодното осигуряване на значителен финансов ресурс [11].

Анализът на енергийните мрежи и системи в община Трявна показват, че техническото състояние на използваните съоръжения е сравнително добро и има увеличение при използването на възобновяеми енергийни източници [11].

Изводът от връзката между икономическото развитие и опазване на околната среда в община Трявна показва, че на територията на общината се очаква значителна инвестиционна активност в областта на туризма, която съществено да промени съществуващата икономическа структура. Съществуващата икономическа структура и динамиката на предвижданите изменения не създават условия за нарушаване на екологичните характеристики в региона. Потенциална заплаха за екологичното равновесие би представлявало използване на съществуващите на територията на общината природни ресурси – дървета, дивеч, билки, и др.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С разработената Общинска програма за опазване на околната среда са изпълнени основните цели на програмата. Идентифицирани и анализирани са проблемите в областта на околната среда на територията на общината, като се установяват причините и се предлагат решения и действия за тяхното преодоляване.

Програмата обединява усилията на общинските органи, държавните инсти-

туции, населението, НПО и предприятия на територията на общината за решаване на проблемите. Открояват се приоритетите на общината и се синхронизират общинските мерки с националните програми и стратегии.

Предвиждат се основните мерки, чрез които общината следва да изпълни задълженията си и да реализира правомощията си, делегирани ѝ от нормативните актове в областта на околната среда.

Програмата аргументира проектите на общината, предложени за финансиране от общински, национални и международни източници на финансиране, като използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, които са съсредоточени за решаване на най-приоритетните проблеми.

REFERENCE

- [1] National Environmental Strategy, www3.moew.government.bg/files/file/POS/Strategic_documents/Strategies/OSiPlanDejstvie/Strategiaend.doc.
- [2] Guidelines for developing municipal programs for environmental protection, www3.moew.government.bg/files/file/Press/partners/1_Ukazania.doc.
- [3] Environmental Protection Act, amended Official Gazette, no. 62 of 14.08.2015.
- [4] Act on waters.
- [5] Clean Air Act.
- [6] Protected areas act (promulgated SG No. 133/1998, last amended SG No. 66/2013, in force from 26.07.2013).
- [7] Biological Diversity Act (SG No. 77 / 09.08.2002, last amended and supplemented, SG No. 101/22.12.2015).
- [8] (BGR) Bulgaria Soils Act 2007 (Promulgated SG No. 89 of November 6, 2007).
- [9] Local Self-government and Local Administration Act.
- [10] Reduction of the harmful impact of waste upon the environment act.
- [11] Програмата за опазване на околната среда на Община Трявна за периода 2011 – 2015г.